

- › Uppsala stift
- › Aktuellt
- › Om Uppsala stift
- › Biskop Ragnar Persenius
- › Ärkebiskop Anders Wejryd
- › Andlig fördjupning
- › Fortbildning
- › Verksamhet
- › Ekonomiska bidrag
- › Internationellt arbete
- › Miljöarbete
- › Rättvisemärkt
- › Dopen i vår tid
- › Jord, skog och fond
- › Pressrum
- › Församlingar
- › Studentkyrkan
- › Att arbeta i Svenska kyrkan
- › Stiftsgårdar
- › Teologifestivalen 2010
- › Kontakt och personalpresentation

Visitationstal i Häverö kyrka

Samtal om kyrkan. Kyrkoherde Susanne Nordgren tillsammans med kyrkvårdar och anställda i Häverö kyrka.

Den 26 april 2009 av biskop Ragnar Persenius

Kära församlingsbor och medarbetare i Häverö-Singö församling av Uppsala stift. Redan i den inledande morgonmässan fick vi sjunga om vårdagssol i morgonglöd och det har angett tonen för dessa dagar. Solen och värmen har kommit till Roslagen och gjort trakten så skön som den kan vara. Värme har också präglat vår samvaro och våra samtal, också när vi berört framtidsfrågor där det inte är lätt att veta vilken väg man ska välja.

Tidigare visitationer och förberedelser

En biskopsvisitation ger möjlighet till lägesavstämning, analys och reflektion kring viktiga framtidsfrågor. Den förra biskopsvisitationen hölls den 27 februari - 2 mars 1997 av min företrädare biskop Tord Harlin. Biskopsvisitationer har dessförinnan utförts av ärkebiskoparna Olof Sundby år 1978 och Yngve Brilioth 1953. Numera sker biskopsvisitationer med ett intervall av tolv år med kontraktsprostvisitation däremellan. Eftersom dåvarande kyrkoherden Kjell Nilsson var kontraktsprost genomfördes den förra prostvisitationen i mars 2003 av domprost Tuulikki Koivunen Bylund.

Denna visitation har förberetts av stiftsinformatör Mats Lagergren tillsammans med vikarierande kyrkoherde Susanne Nordgren. Förberedande besök har gjorts av stiftsadjunkt Göran Lindström och Mats Lagergren, som också varit notarie under visitationen.

Kyrkobokföringen har granskats av kyrkobokföringsinspektör Anders Grape. Även om han gör några påpekanden konstaterar han att kyrkobokföringen sköts på ett mycket bra sätt av kompetent personal.

Per Rydberg har genomfört en kontraktsprostinspektion med tyngdpunkt på kyrkorna och deras inventarier utifrån kulturminneslagen. Hans rapport är också positiv men han ger några goda råd som är värda att beakta. I Singö kyrka bör kyrksilvret förvaras i ett kassaskåp. Ett sådant skulle kunna inrymmas i ett något djupare altare i sakristian. Som ett komplement bör också de värdefulla föremålen fotograferas. I Häverö och Singö kyrkor kan inventarieförteckningen gärna delas upp så att det finns en inventariebok som innehåller de kulturhistoriska och en vanlig inventarieförteckning för övriga föremål.

Utöver rapporterna från förbesöken har jag haft tillgång till statistik, protokoll från tidigare visitationer samt de församlingsinstruktioner som utfärdats av domkapitlet efter beslut av kyrkoherden och kyrkoråden. Det kan vara lämpligt att se över församlingsinstruktionerna med vissa mellanrum. I Häverö-Singö har det arbetet påbörjats och då tillsammans med Edebo som från nästa årsskifte blir en del av församlingen.

Protokollet som redovisar visitationen och inrymmer mitt visitationstal dokumenterar visitationen och bör bli föremål för fortsatt reflektion i församlingen. Allmänt om visitationen

Bilder från visitationen i Häverö-Singö

Klicka på länken så kommer du till bilderna. Klicka sedan på pilen och vänta några sekunder så startar bildspelet.

[Här finns bilderna](#)

Visitationen inleddes i torsdags med morgonmessa i Hallstaviks kyrka och samtal om kyrkorummet och gudstjänstlivet. I församlingsgården fick vi information om det nya Kyrkliga Centrum som planeras. Därefter åkte vi till Häverö kyrka och ett nytt samtal om kyrkorum och gudstjänstliv. Besöket avslutades med en lunchandakt innan vi återvände till Hallstavik med sopplunch och samtal på diakonicenter. Efter ett kort besök hos miniorerna på ungdomsgården hade vi ett samtal med kyrkorådet. Det kom framför allt att beröra två för församlingen viktiga framtidsfrågor, samgåendet med Edebo församling och planerna på ett kyrkligt centrum. Torsdagskvällen ägnades åt Singö. Besöket inleddes med ett samtal om kyrkorummet och gudstjänstlivet innan vi bjöds på en palestinskt inspirerad middag i prästgården. Därefter återvände vi till kyrkan för kvällens möte med Levande Roslagsbygd. Representanter för detta livaktiga nätverk bjöd på en historisk återblick, tankar för framtiden och hur kyrkan kan finnas med i den gemensamma strävan för singöbornas bästa. Sing-ö-sång glädde oss med sin sång och kvällen avslutades med en aftonbön, ledd av kyrkvårdarna. Fredagen inleddes med morgonandakt i församlingsgårdens kapell varefter följde ett samtal med personalen. Vid lunchen på Holmens mötte vi företrädare för Hallstaviksnätverket för ett samtal om utvecklingsmöjligheterna för bygden. Därefter följde ett besök på en av församlingens "heliga" platser, Orionparken, där vi fick en lektion i speedway av en av klubbens yngre åkare, Jens Oskarsson. Däremot vågade man inte be mig att köra på en cykel!

Häverö-Singö och framtiden

Som jag tidigare antytt har två frågor återkommit under denna visitation, nämligen det förestående samgåendet med Edebo samt planerna på ett nytt kyrkligt centrum.

Vid sitt möte i december beslutade stiftsstyrelsen att dela på Edebo-Ununge pastorat och låta Edebo bli en del av den nya församlingen Häverö-Edebo-Singö. Det finns tre skäl till detta samgående. Det första och grundläggande skälet är att Edebo-Ununge är alltför litet för att vara en egen enhet. Det för till det andra skälet, nämligen att det är naturligt för Edebo att tillhöra Häverö-Singö församling. Större delen av Edebo församling ligger i Hallstaviks samhälle och det är rimligt att församlingsgränserna harmonierar med hur människor i ett samhälle lever och rör sig. Det tredje skälet som har påskyndat processen är att det sedan en tid funnits en konflikt i Edebo-Ununge pastorat. I samtalet med kyrkorådet ifrågasattes om stiftet har gett tillräckligt med utrymme för samråd med Häverö-Singö församling. Jag medger att det funnits brister ifråga om samråd, dessutom blev ett av besluten när det gällde personalen felaktigt men det ändrades. Stiftets flesta insatser har ägnats Edebo-Ununge och det har till viss del drabbat den här församlingen. De andra församlingarna är nöjda med den förändring som ska ske den 1 januari 2010 och det finns fördelar också för er församling, bland annat att medlemsunderlaget blir större. Jag uppskattade den raka diskussion som vi hade med kyrkorådet om förändringen. Öppenhet är befriande och nödvändig om vi ska utveckla arbetet i den kyrka som vi tillsammans har ett ansvar för.

När det gäller ett Kyrkligt centrum tycker jag att förslaget i sig och utformningen av det är strategiskt rätt och innehållsligt nyskapande. Hallstaviks kyrka ligger redan nu avskilt och läget kommer dramatiskt att försämras med Holmens byggplaner och den planerade nya dragningen av vägen. Det föreslagna kyrkliga centret får en bättre placering närmare samhällets centrum och ni kan samla verksamheten. Jag kan konstatera att ni har väl många fastigheter med verksamheterna uppdelade på olika hus. Det är kostsamt i drift och underhåll och i en tid när vi tvingas göra prioriteringar måste vi fundera över förhållandet mellan lokaler och verksamhet. Nu har planerna störts av den ekonomiska kris vi alla är väl medvetna om, den kris som gör det förmånligt att bygga men samtidigt svårt att sälja. Jag kommer inte med några synpunkter på hur och när förslaget ska förverkligas. Men jag vill ändå säga att det i grunden är ett rätt vägval.

Delaktighet i gudstjänst – närvaro i samhället

Först några ord om kyrkorna. Kyrkoherde Susanne Nordgren sa vid ett av besöken att det är en rikedom att ha tre kyrkor med så olika karaktär. Jag kan bara hålla med om detta. Församlingens tre kyrkor är klenoder som var för sig inbjuder till gudstjänstfirande, musikupplevelser och andakt. Ett problem i vår tid är säkerheten och vi har talat om möjligheten att förbättra säkerheten och installera larm för kyrkorna och deras inventariers skull. Och då kan de hållas öppna längre tider. Vår kyrkoingenjör Björn Björk är lämplig att samråda med. Han kan också bedöma om det skulle kunna gå att få kyrkoantikvarisk ersättning till åtgärderna. Att kyrkorna är öppna kyrkor är ett gemensamt ansvar för hela Svenska kyrkan.

Några förändringar har vi talat om. I Häverö kyrka avviker läktaren stilistiskt från kyrkorummet i övrigt och den skulle vinna på en ändrad färgsättning. Det är redan klart att altarringen ska öppnas mitt för altaret, vilket kommer att vara till fördel för kyrkorummets utseende och vara praktiskt. När man kommer in i kyrkan kommer mittgången leda fram till altaret och den underbara altaruppsatsen. Jag gläder mig över det goda samarbetet som ni har med de antikvariska myndigheterna i länet.

I Singö kyrka kan man överväga att exempelvis ta bort bänkarna i sidoskeppen för att också få rum för gemenskap och möten av olika slag. Samråd måste ske med länsantikvarien, förändringar i ett sådant kyrkorum är känsliga. När det gäller bänkinredningen kunde vi dock konstatera att den förändrats relativt sent. Kyrkvaktmästare Göran Eklund visade ett fotografi från början av 1900-talet där vi fick se att bänkinredningen var helt annorlunda med enklare bänkar och utan dörrar.

Gudstjänstgrupp

Sedan flera år har det pågått ett utvecklingsarbete som syftar till att bredda gudstjänstlivet och att göra fler delaktiga. Vår gudstjänst här idag är ett gott

exempel på det som skett. Kyrkoherden Mikael Pålsson som är här idag och den vikarierande kyrkoherden Susanne Nordgren har varit viktiga i det arbetet, som bedrivits alldeles utmärkt. Gudstjänsten är central i en kristen kyrka och gudstjänstlivets utveckling är en av Svenska kyrkans viktigaste framtidsfrågor. Det är värt att lägga möda på arbetet att få dem angelägna för många. Här förstår jag att det regelbundna arbetet med att en grupp förbereder söndagens gudstjänst har bidragit till delaktigheten. Framför allt är det kyrkvårdarna som tillsammans med präst, musiker, diakon och vaktmästare deltagit i det arbetet. Kanske kan det utvecklas så att fler församlingsbor blir delaktiga i förberedelsen av gudstjänsterna. Jag förstår att det är en grupp som växlar från gång till gång och att ingen behöver binda sig. Det är bra och passar bra med den moderna människans behov att inte binda sig och av rörlighet.

Till gudstjänstlivet hör musik och sång. Ni prioriterar musiken i gudstjänsterna framför konserter. Och ni har en bra bredd som kompletteras med spännande experimentverksamhet. Jag tänker då framför allt på rockverkstaden som tillför en musikstil som inte är så vanlig i våra kyrkor men som är ett naturligt uttrycksmedel för många unga. Gospelkörens ledare har flyttat till Norrtälje och det har väckt frågan om att ha en gemensam gospelkör i kontraktet. Samverkan är alltid bra och vi behöver inte hindras av församlingsgränser. Gospel gör sig bra när man är många som sjunger.

Stark närvaro på skolan

Det finns en medvetenhet i ert arbete med gudstjänsten och motsvarande medvetenhet finns i ert arbete mot det samhälle där kyrkan är en del. Sedan flera år finns en stark närvaro i skolan, i grundskola och gymnasium, genom lektionsmedverkan och vuxennärvaro. Det har utvecklats på ett målmedvetet sätt och så att det rönt förtroende i skolan. Vi ska vara frimodiga i kontakten med skolan, naturligtvis medvetna om de spelregler som gäller för skolan i vår tid. Kontakten med skolan har väckt önskemål om barn- och ungdomsverksamhet i församlingsgården, något som församlingen tidigare inte prioriterat. Nu kan ni glädja er åt välfyllda grupper under supertorsdagen – ett uttryck jag lärde mig i samtalet med personalen – då miniorer, juniorer och barnkör samlas i ungdomsgården. Gruppverksamhet ger möjlighet till kontinuitet och fördjupning, öppen verksamhet når ut till fler. Båda formerna behövs. På det här sättet kompletteras församlingens skolarbete.

Samma förhållningssätt finns i diakonin där diakonicentrum och församlingsgården samspekar, där diakonen samarbetar med husmor och annan personal. Jag kommer att bära med mig de goda samtalen som vi hade i samband med sopplunchen på diakonicenter. Från förbesöket från stiftet vill jag låna en formulering om diakonin som jag tycker är mycket glädjande. Där sägs att den nu genomsyrar församlingen, från att tidigare ha levt sitt eget liv. Diakonin är inte primärt en verksamhet utan vårt sätt att vara kyrka.

Samverkan för ett bättre samhälle

Under visitationen har vi haft glädjen att möta två skilda nätverk där kyrkan har sin naturliga plats. I Singö kyrka fick vi ta del av Levande Roslagsbygds engagerade arbete för att hålla bygden levande, i kampen för skolan, för bättre kommunikationer och för att få tillbaka affären. I ett litet samhälle blir människorna beroende av varandra och där är det naturligt att kyrkan finns med. Därför är det i Singös fall glädjande att det finns en präst i prästgården. Kanske upplevs det som en brasklapp i relation till det jag tidigare sagt om församlingens bestånd av fastigheter, men på Singö tror jag att det har ett stort värde - så länge det är möjligt.

Hallstaviksnätverket har som sin just nu viktigaste strävan att öppna för nya arbetstillfällen och att bredda näringslivet i Hallstavik. Det är en bygd som under en lång tid präglats av ett stort bruk, men den tiden är förbi när ett stort företag kunde vara ett samhälles moder och tillgodose invånarnas alla behov. Vårt samtal handlade om det ökade behovet av utbildning och mötesplatser för ungdomar. Här finns kyrkan med på ett särskilt sätt.

Sen har jag förstått att speedway och Rospiggarna ligger många församlingsbor varmt om hjärtat. Det är ett bra exempel på något som binder samman bygden och det ska inte underskattas. Jag kan nu stolt bära den stiliga tröja som jag blev förärad i samband med besöket på Orionparken. Jag tänker gå på speedway i Hallstavik. Men jag lovar inte att bära den rospiggarnas tröja med Biskop Ragnar på ryggen som jag fick. Det finns gränser för hur exhibitionistisk en biskop kan vara!

Sammanfattande intryck

Mina intryck är att församlingen fungerar väldigt väl på många sätt. Här finns engagerade medarbetare som anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare. Jag har genom dagarna upplevt en stor öppenhet i samtalen vilket vittnar om ett gott klimat. Många är delaktiga och det ges utrymme för att åsikter går isär. Det ger hopp inför framtiden som den närmaste tiden naturligtvis kommer att präglas av en ny församlingsbildning och fortsatt arbete med planerna på ett kyrkligt centrum.

Förändringarna präglar även omvärlden. Holmens bruk planerar ytterligare personalneddragningar samtidigt som det pågår ett arbete för att utveckla bygden. Här hoppas jag att kyrkan ska fortsätta att finnas med. Platschefen Hannele Arvonen uttalade en försiktig önskan om en präst på företaget. Redan nu finns Håkan Sandvik med i det arbetet och kanske kan det ytterligare förstärkas senare när församlingen blir större. Men först måste väl arbetet med en ny församlingsinstruktion fullföljas, sedan kommer de olika prioriteringsfrågorna naturligt.

Satsning på de unga

I församlingen finns en stark vilja att satsa på de unga. Ungdomars behov tas tillvara. Inte minst är detta viktigt i en bygd där självbilden emellanåt beskrivs som

ganska negativ och där det finns en avvaktande hållning till utbildning och personlig utveckling. Där kan kyrkan bidra till att ge stöd och hopp för framtiden. En verklig framtidsfråga här som överallt annars är att delaktigheten både breddas och fördjupas. Och då handlar det inte om en uppgift för andra utan om att vi var och en ser att vi har något att bidra med som människor och kristna. Det gäller inte bara i församlingens verksamhet utan kanske än mer där vi lever och arbetar. Det handlar om att möta medmänniskors grundläggande behov av gemenskap, kärlek och framtidstro. Kampen mot all brutenhet börjar hos mig själv och förs vidare till dem som jag möter.

Avslutning och sändningsord

Så vill jag, i enlighet med gammal tradition lämna ordet fritt och erbjuda den som så önskar att kommentera något som berör prästernas ämbetsutövning eller församlingslivet i övrigt.

/ingen begär ordet/

Så har vi kommit till avslutningen på denna visitation på den gode herdens söndag. Och det är ju det avgörande att vi som församling, kristna och människor finns i den gode herdens gemenskap i en levande relation med Gud och med varandra. Vi behöver hämta kraft i de andliga källorna för att kunna förnyas och leva i en god och meningsfullt i tjänst för varandra och medmänniskorna. Jag väljer som sändningsord Jesus egna ord om sig själv. De är ord som pekar på det allra viktigaste, ord som ger grunden för att vi tryggt kan gå framtiden till mötes.

Jesus säger:

Mina får lyssna till min röst, och jag känner dem, och de följer mig. Jag ger dem evigt liv, och de skall aldrig någonsin gå under, och ingen skall rycka dem ur min hand. (Joh 10:26f)

Gud välsigne er alla.

Foto av Mats Lagergren

 Tipsa en vän Skriv ut

Tipsa en vän

Mitt namn

Min e-postadress

Min väns e-postadress

Mest lästa

- Sök församling
- Kyrkoval
- Kyrkor och församlingar - Sök din för...
- Utlandskyrkorna - Svenska kyrkan i ut...
- Malmö - Startside
- Kyrkoval - Vilka kan man rösta på?
- Lunds stift - Startside
- Stockholms stift - Startside för Stoc...

Senaste uppdaterade

- Stygruppen för hållbar utv...
- Internationella kommittén
- Arbetsutskottet
- Strukturkommitte och strukturnät...
- Personalutskottet
- Personalutskottet
- Stiftsstyrelsens arbetsutskott

Genvägar

- Kyrkoval 2009
- Sök församling
- Ge en gåva
- Fråga om tro och liv
- Om dop
- Om konfirmation
- Om vigsel
- Om begravning

Mer på svenskakyrkan.se

- Startside för Aktuellt
- Så kan kyrkan stötta dig
- Så kan du bidra
- Internationellt arbete
- Kyrkor och församlingar
- Startside för Om tro och liv
- Högtider och helger
- Om Svenska kyrkan